

N:r 131.

*Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående
ökad pension åt krigsarkivarien D. T. J. Petrelli;
gifven Stockholms slott den 4 april 1910.*

Under åberopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver landtförsvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att, utan hinder af gällande pensioneringsgrunder för arméns befäl och underbefäl med vederlikar den 22 juni 1877,

dels medgifva, att pensionen för krigsarkivarien Petrelli må, efter af honom i öfrigt fullgjorda pensionsvillkor, utgå med 4,600 kronor årligen,

dels ock godkänna en föreskrift af innehåll, att efter nyss nämnda belopp skall från och med den 1 januari 1910 beräknas den afgift till pensionskassan, som Petrelli har att erlægga på sätt berörda pensioneringsgrunder i öfrigt stadga.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts,

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

O. B. Malm.

*Utdrag af protokollet öfver landtförsvarsärenden, hållet inför
Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å
Stockholms slott den 4 april 1910.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve TAUBE,
Statsråden PETERSSON,
HEDERSTIERNA,
SWARTZ,
grefve HAMILTON,
grefve EHRENSVÄRD,
MALM,
LINDSTRÖM,
NYLANDER,
VON SYDOW.

Departementschefen, statsrådet Malm, yttrade vidare:

»Jämlikt punkt 1 i de af Kungl. Maj:t med Riksdagen den 22 juni 1877 fastställda pensioneringsgrunder för armén skall för innehafvare af lön till belopp, öfverstigande 1,000 men ej uppgående till 6,000 kronor, utgå pension jämte fyllnadspension med 80 procent af lönen.

Den 9 juni 1905 fastställde Kungl. Maj:t en af Riksdagen godkänd stat för generalstaben att tills vidare lända till efter rättelse; och denna stat upptog för krigsarkivarien en årlig lön af 4,000 kronor jämte ett

Förutvarande
förhållanden.

ålderstillägg efter femte och ett efter tionde tjänsteåret, hvarterdera ålders-tillägget å 500 kronor.

Då krigsarkivariern äger vid uppnådda 65 års ålder åtnjuta pension enligt ofvan nämnda pensioneringsgrunder, var han alltså, så länge berörda stat gällde, berättigad till pension och fyllnadspension till belopp af lägst 3,200 och högst 4,000 kronor, däraf 750 kronor i fjärde klassen af arméns pensionskassa.

1909 års
Riksdag.

1909 års Riksdag godkände emellertid en ny aflöningsstat för generalstaben; och genom denna lönestat, som af Kungl. Maj:t faststälts till efter rättelse från och med år 1910, hafva löneförmånerna i sin helhet för krigsarkivariern ökat, därigenom att honom tillerkänts tjänstgöringspenningar och ortstillägg; men själfva lönen har sänkts till 3,600 kronor med samma rätt till ålderstillägg, som förut var gällande. Ehuru denna sänkning af krigsarkivarierns lön naturligtvis äfven måste förorsaka minskning i pensionen för honom, så att denna komme att utgöra lägst 2,880 och högst 3,680 kronor, förklarade Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t den 22 maj 1909, att Riksdagen icke velat låta denna synpunkt vara afgörande vid löneförmånernas fastställande utan fastmera hölle före, att utväg framdeles kunde beredas för pensionens bestämmande till lämpligt belopp, helst i likhet med det, som bestämts för andra gradens tjänstemän i arméförvaltningen.

Dessa, hvilka hafva samma löneförmåner som 1909 års Riksdag bestämt för krigsarkivariern, äro jämlikt den civila pensionslagens stadganden berättigade till pension, motsvarande lönens fulla belopp, således lägst 3,600 och högst 4,600 kronor.

Generalstabs-
chefens för-
slag.

Med anledning af Riksdagens nyss nämnda skrifvelse har chefen för generalstaben nu föreslagit, att pensionen för krigsarkivariern måtte bibehållas till samma belopp som hittills, högst 4,000 kronor, och att proposition måtte till Riksdagen aflåtas om beviljande af en tilläggs-pension af 600 kronor årligen.

Yttrande af
direktionen
öfver arméns
pensionskassa.

Sedan detta förslag remitterats till direktionen öfver arméns pensionskassa, har direktionen i underdånig skrifvelse den 24 november 1909 först och främst anmält, att den nuvarande krigsarkivariern, D. T. J. Petrelli, som är född 1853 och år 1898 utnämns till sin nu innehafvande tjänst, inom föreskrifven tid tillkännagifvit sig vilja ingå på den af 1909 års Riksdag fastställda nya lönestaten. Direktionen har vidare förklarat sig icke kunna godkänna chefens för generalstaben

förslag, bland annat af den anledning att däraf icke framginge, huruvida för tilläggspensionen skall erläggas afgift, eller efter hvilken grund denna afgift eventuellt skulle beräknas. Direktionen har hemställt om proposition till Riksdagen af innehåll att, utan hinder däraf att gällande pensioneringsgrunder stadga, att pension och fyllnadspension för krigsarkivarien skola utgå med allenast 80 procent af innehafvande lön, pensionen till krigsarkivarien Petrelli måtte, efter i öfrigt fullgjorda pensionsvillkor, utgå med 4,600 kronor samt från och med år 1910 afgift till pensionskassan, beräknad å detta pensionsbelopp, erläggas på sätt samma pensioneringsgrunder i öfrigt stadgade.

Häraf blefve då en följd, att krigsarkivarien Petrellis hela fyllnadspension (4,600—750 = 3,850 kronor) komme att utgå från de till fyllnadspensioner för armén anvisade medel.

Direktionen har emellertid vidare anfört, att Riksdagens mening icke torde hafva varit, att endast nuvarande innehafvaren af krigsarkivariatjänsten skulle intaga denna undantagsställning i pensioneringshänseende. För den händelse Kungl. Maj:t funne godt att redan nu ordna denna pensionsangelägenhet äfven för tjänstens framtida innehafvare, tillåte sig direktionen uttala, att sådant kunde äga rum genom att med retroaktiv verkan i punkt 1 i merbemälda pensioneringsgrunder framför där förekommande anmärkningar — hvilka numera för blifvande befattningsinnehafvare saknade aktuell betydelse och alltså saklöst kunde utgå — införa följande tillägg: »Krigsarkivarie erhåller fulla lönen i pension och fyllnadspension».

Äfven statskontoret har afgifvit utlåtande i ärendet. Då det icke kunde anses annat än billigt, att krigsarkivarien blefve delaktig af liknande pensionsförmåner som tjänstemännen af andra graden i arméförvaltningen, har statskontoret, som ansåge det uppenbart, att pensionsfrågan nu borde ordnas icke blott för nuvarande krigsarkivarien utan äfven för blifvande innehafvare af tjänsten, framhållit, att syftet med förevarande framställning skulle på enklaste sätt hafva uppnåtts genom ett beslut därom, att delaktigheten i arméns pensionskassa skulle för krigsarkivariatjänsten upphöra, hvaraf skulle hafva följt, att krigsarkivarien blifvit underkastad den civila pensionslagens bestämmelser med åtnjutande af samma pensionsunderlag, som en tjänsteman af andra graden i arméförvaltningen. För vidtagande af sådan åtgärd syntes emellertid erfordras ytterligare utredning, hvilken tillika syntes böra omfatta frågan, huruvida icke jämväl för öfriga befattningar af civil natur å generalstabens stat liksom möjligen äfven å andra militära

Statskontorets
yttrande.

stater delaktigheten i militär pensionskassa borde samtidigt upphöra. Därest sådan utredning icke ansåges böra afvaktas, utan frågan nu komme att underställas Riksdagens pröfning, funne sig statskontoret böra hemställa om proposition till Riksdagen att godkänna ett tillägg till 1877 års pensioneringsgrunder af innehåll, att krigsarkivariern skulle i pension och fyllnadspension erhålla lönens hela belopp, äfvensom medgifva, att hvad sålunda stadgats skulle äga tillämpning från och med ingången af år 1910.

Föredraganden i statskontoret har emellertid varit af annan mening än öfriga ledamöter, som i ärendet deltagit. Han har till protokollet anfört följande:

»Då jag icke är fullt öfvertygad om lämpligheten däraf, att vissa tjänster å de militära staterna utbrytas från delaktighet i de militära pensionskassorna och i stället underkastas bestämmelserna i den civila pensionslagen, är jag icke nu beredd att förorda en sådan åtgärd.

Statskontoret har vid flera tillfällen framhållit önskvärdheten af en revision af gällande pensioneringsgrunder för befäl och underbefäl med vederlikar vid såväl armén som marinen och äfven från annat håll lärer fråga väckts om förändrad anordning af det militära pensionsväsendet. Vid den utredning, som på grund häraf med all sannolikhet kan väntas inom kort bringas å bane, torde jämväl berörda utbrytningsfråga blifva föremål för behandling. Vid sådant förhållande och för att icke i någon mån lägga hinder i vägen för en ändring i ena eller andra riktningen, synes försiktigheten bjuda att nu icke fastslå någon undantagsbestämelse i fråga om krigsarkivarierns pensionsrätt. Med hänsyn till nuvarande krigsarkivarierns ålder torde ett uppskof med frågans afgörande icke böra möta betänkligheter, helst han på grund af Riksdagens uttalande i ämnet synes kunna med visshet påräkna att förr eller senare få pensionsfrågan nöjaktigt ordnad.

Därest emellertid med hänsyn till den försämrade ställning i pensionsafseende, hvori nuvarande innehafvaren af krigsarkivariertjänsten försattes i tillämpning från och med år 1910 af den nya staten för generalstaben, någon åtgärd i allt fall anses böra vidtagas, synes denna böra inskränka sig till åskande af Riksdagens medgifvande därtill, att krigsarkivariern D. T. J. Petrelli må, under förutsättning att han vid afgang från tjänsten icke är berättigad till högre pension än 4,000 kronor, å allmänna indragningsstaten under sin återstående lifstid uppbära en tilläggs pension af 600 kronor årligen, att utgå från och med månaden näst efter den, hvarunder han från tjänsten afgår.»

På sätt direktionen öfver arméns pensionskassa och statskontoret anført torde nog Riksdagens mening hafva varit, att pensionen borde höjas icke blott för nuvarande krigsarkivarien utan äfven för blifvande innehafvare af detta ämbete. Att göra detta genom att utbryta krigsarkivarietjänsten från delaktighet ur arméns pensionskassa måste jag dock afstyrka redan på de af statskontoret anförda grunder. Det återstår då endast den utvägen att införa ett tillägg till 1877 års pensioneringsgrunder. Men härvid är att märka, att det i pensioneringsgrunderna föreslagits åtskilliga andra ändringar, som för närvarande äro föremål för den parlamentariska försvarskommitténs behandling, och att det äfven ifrågasatts såväl en förändrad anordning af det militära pensionsväsendet som ock en fullständig revision af 1877 års pensioneringsgrunder. Under sådana förhållanden synes det mig icke lämpligt att nu införa någon ny tilläggsbestämmelse i dessa grunder.

Departements-
chefen.

Däremot torde det icke möta några betänkligheter att ordna pensionsfrågan för den nuvarande krigsarkivarien personligen. Efter hvad Riksdagen uttalat i sin skrifvelse den 22 maj 1909 torde han till och med kunna hysa en viss förhoppning härom. Det gäller då att afgöra, hvilket af de två sätt som föreslagits, är att föredraga: *antingen* att krigsarkivarien Petrelli bibehålles vid förutvarande pension af 4,000 kronor och dessutom tillerkännes en fyllnadspension af 600 kronor å allmänna indragningsstaten *eller att*, på sätt direktionen öfver arméns pensionskassa anført, Riksdagen medgifver, att pensionen till krigsarkivarien Petrelli må efter i öfrigt fullgjorda villkor utgå med 4,600 kronor. I hvilket fall som helst blir det statsverket, som får vidkännas pensionsökningen, men det sist nämnda sättet erbjuder den fördelen, att pensionsafgiften till kassan kan samtidigt regleras såsom en enkel konsekvens.

Med anledning af hvad jag sålunda anført, får jag hemställa, det Kungl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att, utan hinder af gällande pensioneringsgrunder för arméns befäl och underbefäl med vederlikar den 22 juni 1877,

dels medgifva, att pensionen för krigsarkivarien Petrelli må, efter af honom i öfrigt fullgjorda pensionsvillkor, utgå med 4,600 kronor årligen,

dels ock godkänna en föreskrift af innehåll, att efter nyss nämnda belopp skall från och med den 1 januari 1910 beräknas den afgift till pensionskassan, som Petrelli har att erlægga på sätt berörda pensioneringsgrunder i öfrigt stadga.

Till denna departementschefens, af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna nådigt bifall; och skulle till Riksdagen aflåtas proposition i ämnet af den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ex protocollo:

Erik von Horn.
